

33ste zondag door het jaar (A)

Homilie

Ik heb hem nog persoonlijk gekend, wijlen professor Herman Deleeck (+ 2002).

Hij was na zijn emeritaat de eerste voorzitter van het Vlaams Fonds voor Integratie van Personen met een Handicap.

Hij was een wijs man, een goed mens, een autoriteit.

Zijn vakgebied was de sociale zekerheid en de welvaartstaat.

Aan de universiteit van Antwerpen richtte hij het 'Centrum Sociaal Beleid' op.

Het draagt nu de naam 'Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck', en wordt geleid door de huidige autoriteit ter zake, professor Bea Cantillon.

Binnen dit centrum heeft Prof. Deleeck instrumenten ontwikkeld om te meten in hoeverre welvaart een realiteit is in ons land, in hoeverre de sociale zekerheid haar doel bereikt.

Het was verrassend wanneer bij de metingen bleek dat de sociale zekerheid goed werkt in 'horizontale' zin: wie werkloos wordt, of door ziekte uitgeteld is, krijgt een vervangingsinkomen omdat al wie werkt, bijdraagt tot ieders bescherming.

Maar dat het schromelijk tekort schiet in verticale zin.

De kloof tussen arm en rijk wordt er in ons welvarend land niet kleiner op, integendeel.

Armen worden steeds armer, en rijken worden steeds rijker.

En dat komt, heeft professor Deleeck vastgesteld, door bepaalde perverse - allicht wel goedbedoelde - mechanismen binnen ons sociaal zekerheidsstelsel.

Neem bijvoorbeeld de index van de kleinhandelsprijzen. Bij een verhoging van de levensduurte wordt een aanpassing aan het loon aangebracht. Maar voor wie een hoger loon krijgt, is die aanpassing beduidend hoger dan wie met een bescheiden inkomen voort moet doen.

Of de kinderbijslag: de hogere klassen halen er meer uit dan de lagere klassen, omdat hun kinderen langer school lopen.

Of de pensioenen. De hoogste pensioenen gaan naar hen die het het minst nodig hebben.

Herman Deleeck heeft daarvoor een term bedacht. En als zijn naam je niets meer zou zeggen, dan zal die term wellicht een belletje doen rinkelen. Het gaat over 'het Matteüseffect'.

Deze term haalde hij uit het 25ste hoofdstuk van Matteüs, vers 29 - het evangelie van deze zondag - waar Jezus zegt: "Aan ieder die heeft,

zal gegeven worden, overvloedig zelfs. Maar wie niet heeft, zal zelfs wat hij heeft nog ontnomen worden."

Het gaat er hem dus over dat wie rijk is steeds meer krijgt, en wie arm is steeds minder.

Een mooie vondst van professor Deleeck.

Maar het roept toch wel vragen op.

Heeft Jezus dat werkelijk zo bedoeld? Dat we rijken moeten bevoordeligen, en armen het weinige ontnemen waar ze van moeten leven?

Natuurlijk heeft hij dat niet zo bedoeld.

Wat dan wel?

Daarvoor moeten we de parabel in zijn totaliteit bekijken.

Het woord dat erin telkens weer herhaald wordt is: 'toevertrouwen'.

Niet: 'geven'.

De rijke heer deelde zijn bezit niet uit aan zijn dienaren, hij vertrouwde het hen toe. Zij werden geen nieuwe eigenaars, maar 'zaakgelastigden', 'rentmeesters'. En bij het rentmeesterschap horen twee zaken: vertrouwen en verantwoordelijkheid. De heer vertrouwt erop dat zijn bezit in goede handen terecht komt, en wie dat vertrouwen geniet, heeft de verantwoordelijkheid om het niet te beschamen, om dat bezit vruchtbaar te laten zijn.

Zo gaat ook God om met zijn schepping. Hij komt het niet zelf in handen nemen. Hij vertrouwt het toe aan de mensen. En Hij rekent erop dat zij hun verantwoordelijkheid opnemen om het goed te beheren: Dat ze ervoor zorgen dat iedereen zijn deel krijgt van de bestaansmiddelen om gelukkig te kunnen leven, dat met de natuur zo wordt omgesprongen dat ze geen bedreiging betekent voor komende generaties, dat met mekaar zo wordt omgegaan dat iedereen in vrede kan leven.

En het maakt niet uit hoe hoog iemands plaats is op de maatschappelijke ladder, of hoe ruim de middelen zijn waar men over kan beschikken, of hoe rechtstreeks iemand impact heeft op economisch of politiek vlak, van ieder mens wordt verwacht dat hij/zij zijn/haar verantwoordelijkheid opneemt binnen zijn/haar situatie of mogelijkheden.

Het is evident dat een president van de Verenigde Staten een veel grotere verantwoordelijkheid draagt tegenover de samenleving dan een gewone burger. En de gevolgen zijn zoveel groter als die niet het algemeen belang, maar zijn eigen belangen vooropstelt.

Maar ook hij is mede-verantwoordelijk die met zijn ene kleine stemmetje toch zo iemand mee naar de top stemt, omdat hij hem voorhoudt dat er voor hem iets te verdienen valt.

Zo is ook de verantwoordelijkheid van de politici in ons land groot inzake de rechtvaardige verdeling van de welvaart.

Hopelijk zet de term 'Mattheüseffect' hen aan om de hele parabel te lezen en zich uitgedaagd te weten om goede rentmeesters te zijn.

Voor velen dreigt de wereldwijde Coronacrisis in armoede te eindigen.

En dit terwijl zij die het kapitaal hebben om te beleggen in de farmaceutische industrie, met grote winsten gaan lopen.

Dat kan niet langer geduld worden. Aan ons om niet te denken: 'Wat kan ik daaraan doen?' zoals de dienaar met zijn ene talent tot zijn heer zegde: 'Ik had schrik dat het nooit voldoende zou zijn. Ik heb het geld dan ook gewoon in de grond gestopt.'

God verwacht van iedere mens dat hij/zij zijn/haar stem laat horen en dat hij/zij meebouwt aan een betere wereld.

En misschien nog dit: zou het hoopgevend zijn dat de beslissingsbevoegdheid meer en meer in handen van vrouwen komt? De Belgische regering bestaat nu voor de helft uit vrouwen, en voor het eerst wordt een vrouw vice-president in Amerika.

De schrijver van het boek wijsheid keek er al naar uit:

'Een sterke vrouw, wie zal haar vinden? Zij opent haar hand voor de behoeftige en strekt haar armen uit naar de misdeelde.'

Laat ons hopen, laat ons bidden.

priester Pierre Breyne

